EUSKARAREN HERRI HIZKEREN

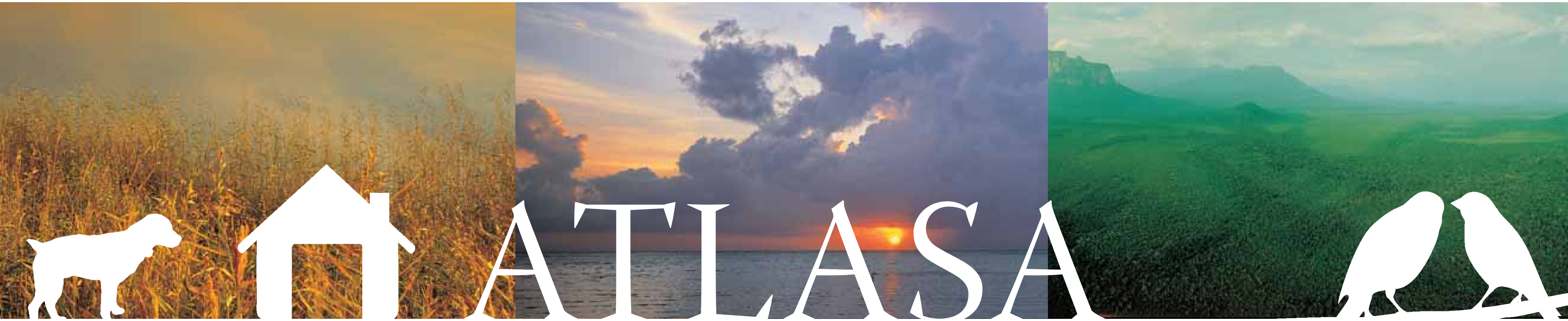

IV
Lexikoa

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

1PA 74017
LA 072/1

EUSKARAREN HERRI HIZKEREN

ATLASA

IV
Lexikoa

Txerria
Hegaztiak
Txakurra
Erlea
Baserria
Etxea
Teilatu eta zureria
Etxearen zatiak
Altzariak

Mapak 779-1026

EUSKALTZAINDIA
AZKUE BIBLIOTEKA

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADÉMIE DE LA LANGUE BASQUE

BILBO
2012

EHHA lagundu duten erakunde publikoak:

- Hastapenetik, urtez urte EHHA egitasmoaren finantziatzea bereziki bere gain izan duten Hegoaldeko herri erakundeak: Eusko Jaurlaritza, Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundiak, eta Nafarroako Gobernua.
- 1994az geroztik urte guztiez Euskaltzaindiaren gisa horretako egitasmoentzat bere laguntza eman duen Espainiako Hezkuntza eta Zientzia Ministerioa.
- Urte batean edo bestean proiektua lagundu duten Akitaniako Kontseilua, Europako Batasuneko Hedadura Gutiagoko Hizkuntzen Batzordea, Frantziako Irakaskintza eta Ikerkuntza Ministerioa, Europako Harremanetako Ministerioa, eta Baionako Euskal Ikerketa taldea (CNRS, Michel de Montaigne - Bordele 3eko Unibertsitatea eta Paueko eta Aturriko Unibertsitatea – UPPA).

EHHAren argitalpen honen babeslea:

- Euskadiko Kutxa

© Euskaltzaindia / Real Academia de la Lengua Vasca / Académie de la Langue Basque
Plaza Barria, 15. 48005 BILBO.
http://www.euskaltzaindia.net
E-mail: info@euskaltzaindia.net

I.S.B.N. (lan osoarena): 978-84-95438-44-7
I.S.B.N. (liburukiarena): 978-84-95438-88-1
Lege-gordailua: BI-1446/2012
Inprimategia: mccgraphics
Diseinua: Koncepto, diseño y comunicación S.L.

EUSKARAREN HERRI HIZKEREN ATLASA egitasmoa
(2009-2012)

ZUZENDARIA: Arejita, Adolfo

ARDURADUNAK:
Aurrekoetxea, Gotzon
Videgain, Xarles

TEKNIKARIAK:
Intxaurbe, Gorka
Jauregizar, Amaia

AHOLKULARIAK:
Atutxa, Isaak
Echaide, Ana María
Etxebarria, Jose Mari

EUSKALTZAINDIAren ekimenez eta haren koordinaziopean sortu da obra kolektibo hau, eta EUSKALTZAINDIAri bakarrik dagozkio obra honen gaineko jabetza intelektualaren eskubideak, Jabetza Intelektualaren Legeari buruzko indarrean dagoen testu bateginak ezarri moduan.

EUSKALTZAINDIAk beren-beregi agerrazi nahi die bere esker ona argitalpen honetan parte hartu duten eta elkarrekin lanean aritu diren guztiei, horiek guztiak hurrenkera alfabetikoan aipatzen direla.

Arejita Oñarte-Etxebarria, Adolfo; Atutxa Etxebarria, Isaac; Aurrekoetxea Olabarri, Gotzon; Camino Lertxundi, Iñaki; Eguzkitza Bilbao, Antolin (+); Echaide Itarte, Ana María; Etxebarria Lejarra, Jose María; Etxebeste Zubizarreta, Izaskun; Haritschelhar Duhalde, Jean; Letamendia Pérez de San Román, Juan Antonio; Oyharçabal Bidegorri, Beñat; Segurola Azkonobieta, Koro eta Videgain Castet, Xarles.

Aurkezpen-hitzak

Zinez garrantzitsuak dira, hizkuntza ororen bilakaeran, dialektologia-ikerketak. Are garrantzitsuagoak, zer esanik ez, euskararen kasuan, euskalkiek gorpuztu eta norabidetu baitute, urte luzeetan zehar, euskal hizkuntzaren bilakaera eta ibilbidea. Horren jakitun izan da, hasiera-hasieratik, Euskaltzaindia, eta lan horri lotu zaio, gogo handiz, bere historia luzean.

Pausoak pauso, euskal dialektologiaren lanak behar zuen, ezbairik gabe, euskararen atlas linguistikoa osatzea. Horri ekin zion Euskaltzaindiak aspalditik, eta luzaroko ahaleginaren emaitza modura, jada eskuetan ditugu Euskararen Herri Hizkeren Atlas (EHHA) honen I. , II. eta III. liburukiak, hain zuzen ere, IV.aren aurrekariak.

Lau liburukiotan, hats luzeko lan xehe eta zehatza aurkituko du liburuki hauen orrialdeetara hurreratzen denak, jardun askoren ekarria. Baditu atzean ordu askoren nekeak eta lorrak, on-gaitzak eta gorabeherak. Ezin bestela izan, euskararen errealitatea esamolde, doinu eta soinu askotarikoa baita, oinarrizko batasunaren sustraietan.

Errealitate hori bildu da, ikertu da, eta paperean eta euskarri informatikoan eman da, egungo atlas linguistiko duinek behar duten moduan. Ezin, beraz, aurrerantzean auzitan jarri, hau edo hura, zer non erabiltzen den eta zertarako, Euskal Herri osoa baitago horretan ordezkaturik.

Era berean, Euskaltzaindiak, paperean eta euskarri informatikoan ez ezik, EHHAren lehen hiru liburukiak bere webgunean (www.euskaltzaindia.net) ere jarriak ditu. Badaki akademiak, horrela jokatuz, egitasmo honek duen balio estrategikoa berrindartzen duela eta aldi berean, egungo baliabideek eskatzen eta eskaintzen dutena beldurrik gabe erabiltzen duela, bere lanaren emaitzak egoki gizarteratuz.

Metodologia ez ezik, edukia bera ere da azpimarragarria, hor dugulako, lehen-lehenik, eta Louis Lucien Bonapartek egin zituen hasierako lanen ondoren, hainbat euskalariren eginahalen eta ametsen emaitza erabakigarri eta eredugarria.

Esan gabe doa horretarako bidea Euskaltzaindiak jarri badu ere, beste askoren laguntza izan duela Euskal Akademiak. Eskerrik beroenak guztioi (zuzendari, arduradun, taldekide eta bestelakoei), eta, bereziki, Euskadiko Kutxari, berak ahalbidetu duelako, urtez urte eta eroapen handiz, lan honen argitalpena.

ANDRES URRUTIA
euskaltzainburua

Baserria

Erlea

Txakurra

Etxea

Altzariak

Txerria

Etxearen zatiak

Teilatu eta zureria

AURKIBIDE OROKORRA

0. Aurkibide orokorra XI

1. ATARIKOA

1.1. Aitzinsolasa XIV

1.2. Euskararen Herri Hizkeren Atlasaren ezaugarriak XVI

1.3. Inkesta lekuen zerrenda XX

1.4. Lekukoen zerrenda XXVI

1.5. Alfabeto fonetikoa XXXI

1.6. EHHA-ko transliterazio taula XXXII

1.7. Laugarren liburukiaren ezaugarriak XXXIII

1.8. Erantzutegiaren ezaugarriak XXXIV

1.9. Mapa motak XXXV

1.10. Laugarren liburuko indexak, laburdurak eta ikurrak XXXVII

1.11. Laugarren liburukiko datuen biltzaile, transkribatzaile eta informatizatzaileak XXXIX

1.12. Laugarren liburukiaren moldatzaileak XLIII

1.13. Mapen aurkibideak XLIV

2. MAPAK 1

3. AURKIBIDEAK 499

3.1. GALDEREN AURKIBIDE ALFABETIKOAK 500

3.1.1. Gaztelaniaz 500

3.1.2. Frantsesez 504

3.1.3. Ingelesez 508

3.2. SUPERLEMEN INDEXA 512

3.3. ERANTZUNEN INDEXA 660

atarikoa.